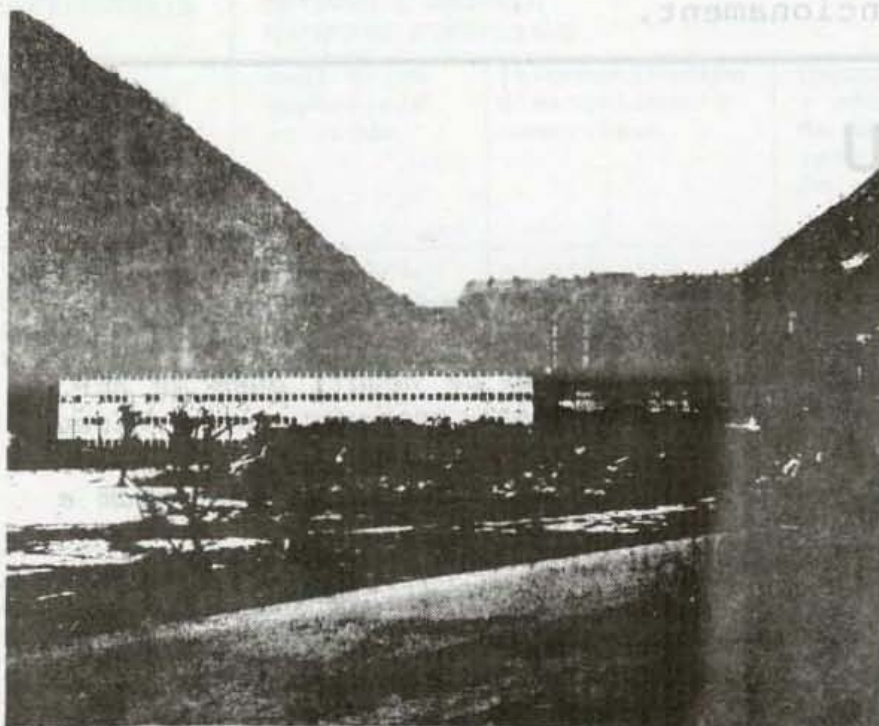

VIELHA AURÀ UA CARRETÈRA DE CIRCUMVALLACION PROVISIONAU

Fòto panoramica deth Collègi Joan March per on se junherà era carretèra provisionau de circumvallacion damb era comarcau 142. Aquesta fòto ei der archiu de La Mañana.

Eth Departament de Politica Territorial d'Òbres Publiques dera Generalitat de Catalunya e er Ajuntament de Vielha-Mijaran haràn ua carretèra de Circumvallacion provisionau que darà eth torn a Vielha.

Aguesta carretèra començarà en vielh pònt deth riu Garona, ath costat deth desaigüe deth Nere passarà peth solan tostemp ath cant deth riu e damb un nau pònt se junherà damb

era carretèra comarcau 142, per dejós deth collègi Joan March.

Aguesta naua carretèra suposarà ua grana descongestion circulatòria peth carrèr principau de Vielha e non s'auràn de suportar es coes que a còps, en temporada nauta de torisme, arribauen mès enlà d'Escunhau o Casarilh. Çò de madeish passaue ena carretèra de Mijaran ja qu'eth tap creat laguens de Vielha arturaue totes es direccions.
(continüe darrèr).

IMPRESI SENSE ADREÇA

(continuacion dera notícia)

Eth pressupòst d'aguesta carretèra serà apruprètz de 110 milions de pessetes. De totes formes ei ua mesura provisionau ja qu'ei previst hèr ua variant peth Solan damb un pressupòst de 1.250 milions de pessetes a cargue d'Òbres Publiques dera Generalitat de Catalunya en plan d'òbres qu'incloirà eth Tunèl dera Bonaigua, aguesta òbra se harà en plan des ans 90/94.

Segontes er Alcalde de Vielha-Mijaran, Jusèp Calbetò, era carretèra de circumvalacion pòth començar eth pròp lèu mes d'Abriu.

Tanben informèc eth Sr. Calbetò qu'eth bastiment der elipòrt ja ei en subasta publica. Aguest elipòrt damb un còst aproximat de 78 milions de pessetes, se bastirà en uns prats que i a entre era Panificadora e es edificis dera Tuca. Ei previst que laguens de sies mesi sigue en foncionament.

EDITORIAU

A viatges mos demanam se'n ahèr dera normalisacion dera nòsta lengua (era pròpia d'Aran), auançam, mos auem arturat o hèm repè. Aquesta ei ua question que cadun de nosati auem de hèr, pr'amor que sigue quina sigue era nòsta responsa, èm a nivèu personau, responsables d'aqueth "status". Er aforisme "voler qu'ei poder", credem qu'ei plan vertat, donc se volem, seram e se non volem pas deisharam d'èster çò qu'aué èm.

Aué en que eth nòste mond ei en un constant cambiadís, on era escala de valors ei tota era capvirada, on compde era façada, er exterior, eth dehòra, e non pas eth laguens dera persona, on s'escampilhe per toti es cornèrs dera vida vidanta era deishadesa, eth destalentament pes causes e eth desbrembe inconcient o mès lèu concient des valors pròpis der òme e dera tèrra, sa cunhèra. Mès a despriet de tot açò, encara i a bèra alendada gessuda de persones, collectius o dera madeisha Administracion, que trinque tamb aguesti esquèmes e sagen de conéisher o de hèr conéisher ath hons era realitat dera tèrra que, a uns a vist a nèisher e ad auti a acuelhut.

Tot açò ac didem, per un canton, pr'amor dera demana hèta ad aguest C.N.L. per quauqui collectius de reciclar e formar as sòns mèmbres en coneishement e aprigondiment dera lengua pròpia d'Aran, e, per aute canton, pr'amor dera entrada dera nòsta lengua laguens deth mond dera informatica per miei d'un corrector ortografic (VORA) qu'en ua prumèra fase vierà èster compausat d'uns 180.000 mots e qu'era sua presentacion oficiau serà en aguesta o ena pròp lèu setmana.

AJUDES DERA GENERALITAT ATH COMÈRÇ

Era Generalitat de Catalunya a trauèrs dera direccion Generau de Comèrç interior e servicis que pertanh ath Departament de Comèrç, Consum e Torisme, a establìt, d'acòrd damb eth decret 33/1.989 de 24 de gèr, ua linha de subvencions a hons perdut damb era finauitat de primar es inversions que contribuïssen ara modernisacion e racionalisacion deth sector deth comèrç.

Aguestes ajudes van adreçades tant tà petites coma mejanes empreses comerciaus e de servicis, agropacions de comerçants e entitats de comèrç associat. Eth tipe de subvencion se mèrque en quadre que seguís:

DESTINATARIS	PETITES E MEJANES EMPRESSES COMERCIAUS			
TIPE D'INVERSION	Ampliacion superficie de venda	Informatisacion d'establiments comerciaus	Especialisacion e adopcion de naues tecniques de venda	creacion d'ofèrta comerciau a naues arees comerciaus
INVERSION COMPUTABLE A EFÈCTES DE SUBVENCION	Adquisicion dera bastissa objècte d'ampliacion Òbres d'ins- tallacion Mobiliari	Adquisicion d'equips e programes despenes d'installacion	Òbres d'adap- tacion, maquinaria e mobiliari rela- cionat damb era naua especia- litat	Adquisicion de locau Òbres Maquinària Mobiliari
PERCENTATGE MAXIM DERA SUBVENCION	15%	20%	20%	15%
SUBVENCION MÀXIMA	2.000.000.-	500.000.-	1.000.000.-	1.500.000.-

DESTINATARIS	ENTITATS DETH COMÈRÇ ASSOC.	AGRUPACIONS DE COMERÇANTS	PETITES E MEJANES EMPRESSES DE SERVICIS	
TIPE D'INVERSION	Modernisacion d'installa- cions o crea- cions de ser- vicis collec- tius.	Creacion de nau equipaments comerciaus collectius.	Creacion d'ofèr- ta de servicis a naues arees comerciaus	Transformacion d'establiments comerciaus en establiments de servicis
INVERSION COMPUTABLE A EFÈCTES DE SUBVENCION	Òbres Installacions Maquinària Veïculs Adquisicion d'inmòbles	Adquisicion d'inmòbles Òbres de construccion o adaptacion de bastisses existents	Adquisicion de locau Òbres Maquinària Mobiliari	Òbres Installacions Maquinària Mobiliari
PERCENTATGE MAXIM DERA SUBVENCION	20%	15%	15%	20%
SUBVENCION MÀXIMA	6.000.000.-	7.500.000.-	1.000.000.-	2.000.000.-

(ven dera plana de darrèr)

Entà mès informacion, adreça-se ath promotor laborau deth Conselh Comarcau dera Val d'Aran Sr. Màximo Ramòn Rodríguez a on se daràn es impressi de demana respècte ad aquest programa de subvencions e inversions tara modernisacion dera empresa comerciau (SIMEC). Tanben podetz telefonar as numeròs 64 18 01/64 18 41.

TOUR D'EURÒPA

Laguens dera amassada des regions d'Euròpa, dera que, era Generalitat de Catalonha forme part, amassa damb eth País Basc e eth País Valencian, se pòrte a tèrme des de hè dus ans eth programa **"TOUR D'EURÒPA"**, dedicat ar escambi multilaterau des joeni entre 18 e 28 ans.

Era base consistís en qu'es joeni agen ua experiéncia laborau pendent un periòde de 3 a 6 mesi. Açò, da, per un lòc ua experiéncia laborau artenhuda en un ambient que non ei er abituau e per un aute costat eth coneishement mès o mens segur d'un idiòma qu'an practicat intensament pendent aquesti mesi.

Per un aute costat eth programa ajude a conéisher d'autes cultures e contribuís a dar ua consciéncia europèa.

Es regions a on se pòden hèr aquesti escambis son es següenti païsi:

França, Alemanha, Suïssa, Belgica, Portugau (Ièrles Azores), Inghatèrra (País de Gales) e Itàlia.

Es condicions économiques son d'ua sodada de 40.000 ptas. aprupretz mès era manutencion e er ospedatge.

Entà inscripcions o mès informacion adreçatz-vos ath promotor laborau deth Conselh Comarcau dera Val d'Aran Sr. Màximo Ramòn Rodríguez o ben telefonar as numeròs: 64 18 01/64 18 41.

Opinion

A vòl pluma -expression passada de mòda e un shinhau "cursei", mès qu'encaishe ara perfeccion en çò que tanh as mènsc escripts, pr'amor que sò "palomo"....

Per açò, donques, e a vòl de pluma -repetisqui- digui: qu'era opinion, criteri, analisi e d'autes autes causes mès que signifiquen e personalisen er estat d'ànim o ben valorisacion que mereishen es esfòrci e/o trebalhs de d'auto, son excellents rasonaments tostemp que siguen sinzèrs, objectius e positius, mès jamès se son destructius, simples o equivocats expèssament.

Profiti era oportunitat que me da era Seccion "Opinion" d'aguest simpàtic ent divulgador dera madeisha, qu'ei aguest estimat e popular noticiari aranés TOTI e precisament directissimament respècte ara sua edicion.

Felicitati ath Centre e mos felicitam es madeishi lectors pera excellenta ampliacion qu'a agut e molt especiauments peth nomentament deth sòn actuau Director, persona e element tant idòni entà imprimir "marcha" e qualitat "guay" -com se ditz ara- ara publicacion.

Tanben a de hè-se pera magnifica representacion realisada ena sua dusaua visita a Vielha deth Grop de Teatre gascon Saut de Navalhas, damb era escenificacion dera pèça "S'avia sabut" de perfècta factura e ironica morala, interpretada fabulosament pes sòns components mès a ua nautada de gran professionau peth Sr. Fernand Dauguet en sòn papèr de protagonista. Unicament cau retrèir ua causa, que ne en programa ne ena presentacion se dèsse a conéisher eth nòm der autor, gran observador e agut comediògraf.

E entà acabar, reclamar era continuitat dera aparicion en TOTI der istoriau des pòbles que formen era Val e que encara non an estat nomentats en anteriors edicions.

Un afectuós salut entath simpàtic e eficient equip que hè possible eth TOTI.

Emilio Palomo Santanach

ERA LUCANA EN PARÍS

Era Lucana, programa en aranés de TV2, vos convida a toti a passejà-vos a trauèrs dera pantalha per ua des ciutats deth mond mès meravilhosas e encantadores: era ben nomentada ciutat dera lum, **PARÍS**.

A mès der obligat passeg pes cornèrs mès típics, eth programa vos introduirà en mond dera mòda dera man d'un important personatge que desvolope un non menos important trebalh en aguest camp. Eth, se ditz Paquito e tà suspresa de molts de vosats ei un aranés, concrètament deth pòble d'Escunhau, que hè mès de 30 ans que viu ena capital francesa.

Com vos didia, dera man de Paquito, Era Lucana a entrat ena famosa casa "Chanel" a on mos ensenhèc es modèls mès destacadi dera darrèra colleccion.

Era amabilitat deth nòste protagonista amassa damb era fastuositat e grandiositat dera casa "Chanel" an estat experiéncias fòrça agradiues entar equip dera Lucana qu'a agut era oportunitat de hèr entrar es camares de TV espanhòla per prumèr còp en aguesta importanta firma de mòda.

Volem hèr viuer as nòsti telespectadors era nòsta emocion, ei per aquerò que vos emplaçam entà qu'eth prumèr deluns de deseme sigatz damb nosats en París, ena LUCANA.

Paco Boya
Director.

DOCUMENTACION TARA REABILITACION D'ABITATGES

- Fotocòpia deth DNI.
- Fotocòpia dera Escritura dera Propietat.
- Licència Municipau d'òbres.
- Certificat de residència permanenta en municipi.
- Fotocòpia dera darrèra Declaracion de Renda.
- Presupòst dera òbra desglossat per partides, signat peth contratiste e eth propietari.

Era bastissa o abitatge a d'auer ua antigüitat de mès de 15 ans.

Er abitatge reabilitat s'a de destinar a domicili abituau e permanent.

Eth pressupòst dera òbra a d'èster superior a 400.000 pessetes.

Se subvencionarà un 30 % dera òbra.

Era subvencion serà a hons perdut e se crubarà un còp acabada era madeisha.

Non se pòt començar era òbra abantes d'èster examinat eth projècte peth tècnic corresponent.

Aguesta anotacion ei un complement dera notícia mencionada en "TOTI" nº 72 d'ajudes dera Direccion Generau d'Arquitectura en Abitatge dera Generalitat de Catalunya tà Reabilitacion de viuedes.

FÓTBOL

CASTILLON SAINT MEDARD 2

A R C LES 1

Non podec era ARC de Les en sòn desplaçament tà Castillon arténher un resultat positiu.

Partit damb domini altern qu'acabèc enes prumèrs 45' damb eth resultat d'empat a zèro. En tot auer eth nòste equip quauques bones ocasions de gòl.

En dusau temps, dus gòls deth Castillon en mens de 5 minutes meteren eth partit còsta ensús.

Eth gòl dera ARC Les siguec mercat per Barja ena menuta 35. Es darrères minutes sigueren d'ua constanta pression der equip de Les, mès eth Castillon defenec fòrça ben era sua porteria..

Cau remercar eth bon arbitratge deth Sr. Lapebie dera escòla de Comenges.

Era alineacion dera ARC de Les siguec:

Manolo, Luís, Vivancos, Isabelo, Javier, Matas, Juanito, Sorga, Barja, Cortés e Landa.

Resèrves: Parra e Saforcada.

Reportèr esportiu de Les
Tònho Cambronero.

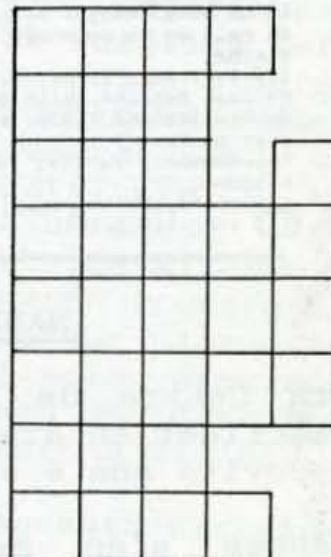
E	R	A	R	A	N	E	S	E	I
C	U	A	C	L	E	N	C	G	M
R	U	A	A	H	L	E	O	O	A
A	C	C	N	I	T	A	N	N	R
B	O	C	A	D	A	M	I	B	D
O	E	R	C	V	A	R	L	I	A
T	P	O	R	C	E	T	H	E	N
T	A	T	A	V	E	A	R	N	E
S	A	D	B	E	R	A	M	O	N
T	A	N	A	N	H	E	T	H	A

SAUSSÈR DE LETRES

Cercatz en aquest
Saussèr de letres
9 nòms de bestiar
de casa.

CROTZAMENT DE MOTS

- 1.- Conjunt de persones o causes,
qu'es ues damb es autes hèn un
tot.
- 2.- Expresion d'adiu.
- 3.- Plaçar es causes ua dessús des
autes.
- 4.- Astre rei.
- 5.- Sinònim de vent (Pl.)
- 6.- Nòm de consonant.
- 7.- Numerò qu'indique cap de quan-
titat.
- 8.- Numerò multiple de dos e de
tres.

CONCURS CULTURAU

Entorneja tamb un cercle era contèsta bona.

- 1.- Ua quartèra, guairi galins son?
12, 25, 7, 3, 36
- 2.- Era locucion adverbial "a mòs plen" vò díder:
Guardar entath solèr, parlar tamb era boca
plia, minjar fòrça, deishar córrer es causes,
cantar a plaser.
- 3.- S'entenes era paraula "bedorissa" vò díder
qu'ei un bòsc o amàs de:
casses, hereishos(es), hais, escarèrs, bedoths.
- 4.- "Camibrac" vò díder ua persona o animau qu'a es
cames cuertes, comes tòrtas, comes longues, ca-
mes escamitrincades, comes lordes.
- 5.- Quin ei eth campanau qu'a eth tet/losat planèr:
Les, Bossòst, Bausen, Arròs, Unha.

Nòm.....Adreça.....

SOLUCIONS ATH TOTI Nº 73

E	S	H	I	V	A	U	P	T	A
P	E	R	A	Q	U	E	R	O	A
U	E	M	D	E	V	P	O	T	V
A	R	T	A	S	F	O	R	C	E
S	S	A	U	M	E	T	P	O	D
L	I	U	A	T	I	R	Q	U	E
A	E	R	S	M	V	O	E	S	T
L	A	E	G	U	A	D	I	E	H
U	N	T	E	S	C	A	R	A	N
M	O	S	T	G	A	T	A	I	D

1	C	O	C	A
2	A	O		
3	S	A	S	O
4	T	T	E	
5	A	U	E	N
6	N	L		
7	H	H		
8	E	T	A	P
9	R			

CONCURS CULTURAU

Entorneja tamb un cercle era contèsta bona.

- 1.- En quina artiga se trapan "Es garonetes"
Valarties, Varradòs, Ribèra de Vielha, Artiga de Lin,
Aiguamòg.
- 2.- Era locucion adverbial "de land en land" vò dider:
Deishar dubertes portes e hiestres demorar damb era
boca duberta, cantarlejar cançons, anar d'un canton
tà un aute, minjar ath sant còrrer.
- 3.- En quin an se comencèc a horadar/traucar eth tunèl de
Vielha:
1.9-7, 1.913, 1.936, 1.929, 1.925
- 4.- En Joan Espanha, hilh de Vielha siguec conselher dera
Generalitat en 1.936, sabetz quina o quines conselhe-
ries amièc:
Ensenhament, Sanitat Publica, Governament Òbres Pu-
bliques.
- 5.- Gueri "duros" (5 ptas.) ère ua onça?
16 100, 11, 5, 82.

NAUES EDICIONS

Eth Centre de Normalisacion a publicat eth nau libre
"Escriuer en aranés". Un trabalh elaborat per Manuela Ané
e Jovita Ané e estampat en aquest Centre.

Tanben s'an metut ara venta es nauis condes dera
colleccion Era Galèra:

- * Era viroleta e era camisa de dromir.
- * Nòa.
- * Era rata Rita.

TOTI

NOTICIARI ARANÉS

CONSELH COMARCAU
DERA VAL D'ARAN

DIRECCION GENERAU
DE PATRIMÒNI ESCRIT
E DOCUMENTAU DERA
GENERALITAT DE
CATALUNYA

EDITE E IMPRIMÍS:

Centre de Normalisacion
Lingüística dera Val
d'Aran.

Còto Saforcada, s/nº
tel.: 64 00 92
25530 VIELHA

DEPÒSIT LEGAU:

L-1.328-1.987

Eth remoquet dera setmana

DELEGACION D'ISENDA

S'a daurit era CAÇA
deth CONTRIBUENT
enqua fianus
de Noveme.

